

Kunnskapsdepartementet
postmottak@kd.dep.no

Høringsuttalelse - forslag til endring i forskrift om opptak til høyere utdanning

Vi viser til departementets brev den 08.09.15.

Forslaget har vært på intern høring ved våre fakulteter og Studenttinget. NTNU har følgende merknader til forslaget:

§ 4-3 spesielle opptakskrav til informatikk, realfag, natur- og miljøfag

Ved våre fagmiljø innenfor realfagene er det ulike oppfatninger om det er ønskelig å kreve Matematikk R2 for opptak til realfagene.

Utfordringen med dagens opptakskrav for realfagstudiene er at studentene kan komme inn med ulik grad av fordypning i ulike fagområder, mens grunnundervisningen starter på et bestemt faglig nivå i mange av grunnemnene. Dette er en pedagogisk utfordring, men også en utfordring for studenter som ikke har de forkunnskapene som er forutsatt for å kunne følge undervisningen. Dette er en utfordring ikke bare innenfor matematikkfaget, men også de andre fagene, og da spesielt grunnemnene i kjemi.

Innenfor kjemistudiet er erfaringen at flere av bachelorstudentene sliter med matematikken allerede i første semester ved universitetet, mens studentene innenfor bioteknologi ikke sliter nevneverdig med matematikken selv om et fåtall av bioteknologistudentene har R2 fra videregående. Faglig modning i andre realfag bidrar også til å øke motivasjonen for matematikk.

Det kan være andre fag i videregående opplæring (vgo) som er vel så relevante som R2 for våre studieprogram. For bachelorstudiet i biologi og det integrerte masterstudiet i bioteknologi er det mer

---

Postadresse	Org.nr. 974 767 880	Besøksadresse	Telefon	Saksbehandler
7491 Trondheim	E-post: postmottak@adm.ntnu.no http://www.ntnu.no/administrasjon	Hovedbygget Høgskoleringen 1 Gløshaugen	+ 47 73 59 80 11 Telefaks + 47 73 59 80 90	Anne Marie Snekvik Tlf: + 47 73 59 52 94

All korrespondanse som inngår i saksbehandling skal adresseres til saksbehandlerenheten ved NTNU og ikke direkte til enkeltpersoner. Ved henvendelse vennligst oppgi referanse.

relevant å ha kjemikunnskaper fra vgo og matematikk tilsvarende R1. For bachelorstudiene i fysikk og kjemi vil det derimot være en fordel med et R2-krav.

Å kreve full fordypning i matematikk fra vgo vil gjøre valgfriheten mindre, og dermed øke sannsynligheten for at studentene ikke har de ønskede forkunnskapene i de ulike realfagstudiene. En innføring av et generelt krav om R2 kan føre til at elevene ikke velger å fordype seg i biologi og kjemi som er viktigere enn å ha R2 for videre studier ved universitetene innenfor biologi og bioteknologi. Det er viktig å fremme alle realfagene for elevene i vgo og ikke bare matematikken.

Innføring av R2 som opptakskrav kan føre til at elever som ikke velger R2, men senere ønsker å studere realfag, påføres en uønsket økonomisk belastning og tidsbruk etter vgo for å ta opp fag som privatist. De som velger å studere realfag vil sannsynligvis belage seg på en tøff overgang mellom vgo og universitetet. Det kan være bedre å ha en tøff overgang, enn å måtte vente et år med de utgiftene dette medfører for å kunne kvalifisere for opptak. Et alternativ kan være å anbefale R2 på nettsidene for de programmene der dette er et viktig grunnlag for videre realfagsstudier, heller enn å innføre R2 som opptakskrav for alle realfagstudiene.

Dersom det er mulig, ønsker NTNU å delta i forsøket med krav om R2 for vårt bachelorprogram i matematikk og bachelorprogrammet i kjemi. Innenfor matematikk vil dette sannsynligvis ikke ha noen særlig betydning for rekrutteringen da de fleste av søkerne allerede har R2 fra videregående. Hvis det ikke er mulig at forsøket kan omfatte kun disse to ved NTNU, er det fra vår side ikke ønskelig å bli omfattet av kravet.

Når det gjelder det 5-årige lektorprogrammet i realfag er det heller ikke på nåværende tidspunkt ønskelig å stille et krav om R2 selv om studenter som etter oppstart velger en fagkombinasjon med matematikk vil oppleve å ha for svake forkunnskaper i noen av sine emner, noe som er et argument for et R2-krav i vgo. Et krav om R2 ville medføre at dagens modell for programmet ved NTNU måtte endres slik at det vil være mulig å bli tatt opp for fagkombinasjon kjemi + biologi uten krav om R2, det vil si direkte opptak til denne studieretningen.

Informatikk

NTNU ønsker ikke en generell heving av opptakskravene for bachelorprogram i informatikk. Informatikk er et sammensatt fagområde hvor det for noen underdisipliner er en matematisk tilnærming til problemene, eller matematikken har en sentral plass i anvendelsen. For andre underdisipliner er matematikken lite relevant og da vil en generell heving av opptakskrav være faglig irrelevant og heller ikke gi noen relevant effekt. Ved NTNU er denne todelingen ivaretatt ved høyt opptakskrav i matematikk for datateknologi innenfor det integrerte 5-årige masterstudiet i teknologi (R2 og karakteren 4 eller bedre), mens vi for informatikk bachelor har et løp som ikke bygger på den matematiske tilnærmingen og hvor det ikke er ønskelig med høyere matematikk-krav.

På sikt er det ikke ønskelig med et kategorisk krav om R2 for opptak til informatikk i Norge. Utredninger som Damvad-rapporten om dimensjonering av avansert IKT-kompetanse viser at det er et stort behov for å utdanne IKT-kandidater i Norge. Skal vi ha noen mulighet til å nå disse

målene er det behov for en bredde i utdanningen hvor vi både har studier med realfags-tilnærming og studier som gir en mer tverrfaglig basis i IKT.

Vi kan heller ikke se at det finnes faglige argumenter for R2 som generelt krav ved opptak til informatikkstudier. Det vil også ha uante konsekvenser for rekruttering og uteksaminering til et fagområde som vil være sentralt i fremtidens Norge. Forskriften bør legge til rette for at det kan finnes både informatikkprogram med krav om R1/S1+S2 og program som har krav om R2. Den største effekten på kvalitet ved opptak er karaktergrenser, ikke snever oppfatning av hvilke fag som er viktig forkunnskap.

§ 4-4 spesielle opptakskrav til arkitektur- og teknologiske fag

Vi støtter at også søkere med det nye forkurset, som kan gi opptak til integrert masterutdanning i teknologi, må ha karakteren C eller bedre i matematikk fra forkurset.

§ 4-7 opptaksprøve - pedagogiske fag

Vi støtter i utgangspunktet at det kan åpnes for at institusjonene kan fastsette krav om opptaksprøve i form av intervju til lærerutdanningene, men vi ser at dette vil være svært ressurskrevende å gjennomføre. Dersom NTNU skal åpne for dette, vil det kunne omfatte intervju av flere hundre studenter. Det kan også stilles spørsmål ved hva man skal oppnå og om det man ønsker å oppnå står i forhold til de ressursene dette vil kreve. Det vil være svært skjønnsmessige vurderinger som vil reise spørsmål både i forhold til klagerett og hvilke kriterier som skal legges til grunn for vurderingen. I lærerutdanningene er det krav om både politiattest og løpende skikkethetsvurdering i studiet. Dette er ordninger som skal hindre at personer som ikke er skikket til yrket blir uteksaminert. Det er også innført karakterkrav både i norsk og matematikk.

§ 7-1 søkere med lik poengsum

Vi støtter at det forskriftsfestes at eldre søkere går foran yngre ved lik poengsum i en kvote.

§ 7-2 kvote for førstegangsvitnemål

Vi støtter at bestemmelsen omfatter de som har fått førstegangsvitnemål både etter to og tre år slik at det blir samme ordning med hensyn til å forbedre karakteren og fortsatt kunne konkurrere i kvoten uavhengig av om vgo tas på to eller tre år.

§ 7-13 rangering på grunnlag av særskilt vurdering

Høringsinstansene er invitert til å redegjøre for dilemmaer knyttet til anvendelsen av bestemmelsen i § 7-13 om rangering på grunnlag av særskilt vurdering og merknadene til bestemmelsen i rundskriv F-01-15, side 20 angående tilrettelegging på videregående skole.

Vi ser ikke behov for endringer eller presiseringer i forskriftsteksten. Det kunne likevel vært en fordel med nærmere føringer i forhold til hva som er hensikten med reglene om rangering på grunnlag av særskilt vurdering, og hvilke grupper man ønsker å nå med ordningen.

Vi er også positive til at det i merknadene er henvist til at lærestedene skal ta med i vurderingen hvorvidt søkeren har fått den tilretteleggingen han/hun har krav på i videregående skole. Vi ser det som en fordel for alle at det gis mer informasjon om vurderingskriteriene.

Dokumentasjon på tilrettelegging

Det er stor variasjon i hvordan videregående skole dokumenterer tilrettelegging og det varierer hvor detaljert dokumentasjonen som vi har fått fra de ulike videregående skolene er. I enkelte tilfeller, der skolegangen ligger langt bak i tid, er det ikke alltid mulig for søker å oppdrive dokumentasjon på tilrettelegging. Av og til finner man utførlige beskrivelser av tilrettelegging på skolen i uttalelsene fra f.eks. leger eller PP-tjenesten. For søkeren er det ofte uklart hva som skal dokumenteres, og hvordan.

Dokumentasjon på tilrettelegging er en del av vurderingen av rangering på grunnlag av særskilt vurdering. Det er derfor viktig at den videregående skolen kan gi eleven bekræftelser på hvilken tilrettelegging eleven har fått, og om eleven har fått den tilrettelegging han/hun har krav på etter opplæringsloven med forskrifter.

Dilemmaer ved vurderinger

Det er stor variasjon i diagnoser og alvorlighetsgrad til de enkelte som søker, og en søker må alltid vurderes individuelt. Det er vanskelig å sette ulike diagnoser opp mot hverandre, og samtidig ivareta likebehandling. Vi forstår at dyslektikere og andre stiller spørsmål ved anvendelsen av forskriftsbestemmelsen og merknaden.

Forutsigbarhet for søkerne er et viktig tema når det gjelder særskilt vurdering. NTNU mener at det er viktig å understreke at særskilt vurdering ved opptak til høyere utdanning skiller seg vesentlig fra opptak på særskilt grunnlag ved videregående skole. Dette blir muligens ikke presisert tydelig nok gjennom de informasjonskanalene som når søkeren, og det kan være opphav til misforståelser.

Utdrag fra forskrift til opplæringsloven:

§ 6-15, 1. avsnitt

Fortrinnsrett til eit særskilt utdanningsprogram. Søkjarar som har rett til spesialundervisning etter opplæringslova § 5-1, har rett til inntak til eit særskilt utdanningsprogram på Vg1 når vilkåra her er oppfylte. Desse søkjarane skal ha fortrinn ved fordeling av plassar.

Særskilt vurdering for opptak til høyere utdanning gir ikke slik fortrinnsrett ved opptak som forskrift til opplæringsloven gir. Vi ser derfor at en del som søker om særskilt vurdering har andre forventninger til hva ordningen innebærer. Hvis søknaden om særskilt vurdering innvilges, kreves det likevel likeverdige ferdigheter og kunnskaper med søkere som får tilbud om opptak etter ordinær rangering, jf. §7-13.

Mange av de som søker om særskilt vurdering har i realiteten behov for tilrettelegging av studiesituasjonen. Søkere som har behov for mer forutsigbarhet knyttet til opptakssituasjonen, og tid til å planlegge tilrettelegging eller andre tiltak, kan søke om tidlig svar gjennom Samordna

opptak. Dette er en mulighet som er relativt lite benyttet av dyslektikere eller andre i denne søkergruppen.

NTNU har en tilretteleggingstjeneste for studenter som har dysleksi eller andre spesielle behov. Her kan alle studenter få hjelp og tilrettelegging ved studiestart, uavhengig av om de har søkt særskilt vurdering eller ikke.

Med hilsen

Berit Kjeldstad
prorektor

Anne Marie Snekvik
seniorrådgiver